

ПАРТИЦИП II, ДІЄПРИКМЕТНИК/ДІЄПРИСЛІВНИК МИНУЛОГО ЧАСУ ТА РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ

Оксана Смеречинська

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, м. Львів, Україна, 79000
oksana.smerechynska@lnu.edu.ua*

У статті розглянуті партицип II та дієприкметник/дієприслівник минулого часу у формі доконаного виду як носії результативної семантики у німецькій та українській мовах відповідно. Завдяки аналізу прикладів із творів художньої літератури та їхніх перекладів встановлено, що досліджувані форми можуть виражати результативність дії як самостійно у функції означення, так і як складові частини різних конструкцій. Завдяки контрастивному методу дослідження з'ясовано, що дієприкметники минулого часу у формі доконаного виду використовуються як означення в українській мові частіше, ніж партиципи II у цій же функції в німецькій мові. Натомість у німецькій мові виявлено більше прикладів із різними конструкціями, складовими частинами яких виступають другі партиципи з результативною семантикою, ніж прикладів з різними конструкціями в українській мові, у склад яких входять дієприкметники минулого часу у формі доконаного виду.

Ключові слова: результативна семантика, партицип II, дієприкметник минулого часу, дієприслівник минулого часу, доконаний вид.

Вступ. Акціональна та аспектуальна семантика, можливість її вираження у мовах з різним набором граматичних категорій є предметом зацікавлення мовознавців упродовж останнього століття. Цією тематикою займалися зокрема С. О. Агрелль, Є. Кошмідер, В. Абрагам, С.-Г. Андерсон, О. Даль, Т. Чарнецькі, А. Контни, М. Кріфка, М. Егг, К. Фабріціус-Ганзен, С. Ротштайн, Г. Шлегель, Е. Ляйсс, Р. Штайніц, Р. Тірофф, М. І. Калько, С. О. Соколова, Т. М. Струк, А. Й. Паславська та ін. Особливо актуальні лінгвістичні дослідження у мовах, у яких відсутня граматична категорія дієслівного аспекту. До таких мов належить, зокрема, німецька мова. Оскільки акціональні та аспектуальні значення виражаються в таких мовах переважно завдяки співдії різнорівневих мовних засобів та самого контексту, доцільно розглядати окремі значення як функціонально-семантичні (мікро)поля, які виступають складовими частинами функціонально-семантичного макрополя аспектуальності. Макрополе аспектуальності складається з полів граничності та неграничності, тобто в центрі перебуває поняття межі, досягнення або прагнення до неї з одного боку та нейтральне відношення до межі як такої — з іншого боку. Відповідно до цього результативність дії як мікрополе входить у функціонально-семантичне поле граничності дії й охоплює значення настання або досягнення результату внаслідок дії чи процесу, які були проведені раніше. Значне різноманіття засобів вираження семантики результативності дії в німецькій та

українській мові, а також невелика кількість контрастивних досліджень зумовлює актуальність цієї розвідки. Мета статті полягає у визначенні ролі партиципа II та дієприкметника/дієприслівника минулого часу у формі доконаного виду при вираженні семантики результативності дії у німецькій та українській мовах і порівнянні місця досліджуваної форми у функціонально-семантичних мікрополях результативності дії в обох мовах.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Важливість та доцільність використання теорії функціонально-семантичних полів для контрастивних досліджень обґрунтовує М. П. Кочерган, наголошуючи на тому, що такий підхід дає змогу виявити всі засоби вираження досліджуваної семантичної категорії у порівнюваних мовах [3, с. 15–16]. Семантика результативності дії, результативні конструкції та результативні предикати притягують особливу увагу лінгвістів впродовж останніх десятиліть. Зокрема, Шт. Мюллер аналізує результативні конструкції як дієслівні комплекси паралельно з дієсловами з дієслівними частками у німецькій мові [18]. Порівняння між результативними предикатами та дієслівними частками у німецькій мові проводить також Л. Чанг і вказує при цьому на їхню морфосинтаксичну та семантичну схожість [9]. Дослідженнями вторинної предикації, наголошуючи при цьому на важливості розрізнення результативних та депиктивних предикатів, займалися, зокрема, С. Ротштейн та І. Розенгрін [22; 20]. Н. Ніколай досліджує процесуальність та стативність як роди дієслівної дії в німецькій мові, при цьому значну увагу зосереджено на результативних конструкціях як комплексних предикатах [19].

Абрагам В. говорить про двофазовість німецького партиципа II і стверджує, що кожний партицип II позначає результативний стан та імплікує “фазу події”, яка передує цьому стану [8]. Т. М. Струк використовує такий підхід також до української мови та підтримує тезу про двофазовість стосовно дієприкметника/дієприслівника минулого часу в українській мові [24]. А. Люббе та І. Рапп відстоюють позицію, що партиципи у німецькій мові виражають аспектуальне, а не темпоральне значення, якщо вони виконують функцію означення: партицип I пов’язаний з імперфективним аспектом, а партицип II — з перфективним [17]. Використання пасивних дієприкметників в українській та німецькій мовах у поєднанні з дієсловом *бути* у своїй розвідці розглядає Л. Цимбаліста та демонструє, що пасивні дієприкметники вживаються в обох мовах для утворення пасивних форм із семантикою результативності [6].

Як бачимо, попри значну кількість досліджень на тему результативності дії та партиципів у німецькій мові, наразі немає контрастивної розвідки, де б об’єктом дослідження виступали партицип II у німецькій мові та дієприкметник і дієприслівник минулого часу у формі доконаного виду (ДВ) в українській мові та їхня роль у вираженні семантики результативності дії.

Методологія дослідження. У процесі дослідження використовувався прийом суцільної вибірки для виокремлення прикладів з творів художньої літератури Ф. Кафка “Amerika”, В. Шлінк “Der Vorleser”, Л. Дереш “Поклоніння ящірці” та їхніх перекладів українською та німецькою мовами із загальним обсягом 1439 сторінок, завдяки чому виокремлено 4566 прикладів із граничною семантикою у німецькій мові та 3932 приклади в українській мові (в українській мові розглядалися тільки

прикладі з дієсловами доконаного виду). Під час аналізу мовного матеріалу використані загальнонаукові методи індукції та дедукції. За допомогою описового методу проведено визначення, інтерпретацію та класифікацію різних конструкцій з партиципом II та дієприкметниками/ дієприслівниками минулого часу в доконаному виді, що передають семантику результативності дії. За допомогою статистичного аналізу встановлено частотність використання досліджуваних одиниць для вираження результативної семантики в обох мовах. Зіставний метод застосовано задля виявлення спільних та відмінних рис щодо вираження семантики результативності дії в німецькій та українській мовах.

Результати дослідження та їхнє обґрунтування. У межах категорії результативності розрізняють процесуальну результативність (евентивність), коли мова йде про дію, яка веде до результату (наприклад, *erblinden/осліпнути*), та статальну результативність, в якій йдеться про сам результуючий стан (наприклад, *zerstört sein/бути зруйнованим*) [10, с. 100–101]. Партицип II та дієприкметник минулого часу у формі ДВ позначають у порівнюваних мовах результуючий стан, імплікуючи при цьому дію, що йому передувала [8, с. 154; 24, с. 152–153; 14, с. 565]. Отже, досліджувані форми з другим партиципом у німецькій мові та дієприкметником/дієприслівником минулого часу у формі ДВ в українській мові виражають статальну результативність [пор. 10, с. 103].

1. Самостійно партицип II в німецькій мові та дієприкметник минулого часу у формі ДВ в українській мові виступають найчастіше в ролі означення в пре- або постномінальній позиції і виявляють ознаки як дієслова, так і прикметника. У німецькій мові у функції означення можуть виступати партиципи II переважно від перехідних дієслів, що утворюють *werden-* чи *sein-*пасив [14, с. 564]. У таких випадках партицип II має пасивне значення, а іменник виступає об'єктом дії, яку позначає партицип II (наприклад, *ein gefaltetes Blatt, der gerollte Strumpf*). Атрибутивне використання допустиме також у других партиципів від неперехідних дієслів, що утворюють перфект із допоміжним дієсловом *sein* та описують певну граничну дію чи зміну стану (наприклад, *die zurückgebliebenen Aufseherinnen, das vergangene Jahr*), а також від зворотних дієслів (наприклад, *ihr verspätetes Leben*). З такими партиципами II іменник виступає не об'єктом, а суб'єктом дії, який, проте, зазнає зміни внаслідок проведення дії, що її позначає партицип II [17, с. 283–289; 15, с. 1869]. Партиципи II від неперехідних дієслів, що не можуть самостійно виступати як означення, можуть входити в поширене означення за умови “введення” цілі такої дії [11, с. 628] (у прикладі (3) атрибутивне використання партиципа II *geraten* можливе лише завдяки введенню прийменникової фрази, що позначає напрям руху *in die Falle*). В українській мові дієприкметники минулого часу у формі ДВ утворюються переважно від перехідних дієслів у формі ДВ та мають пасивне значення, коли іменник, до якого вони відносяться, виступає об'єктом проведеної дії (наприклад, *розмочений хліб, Розстріляне Відродження, затягнуте небо*), рідше – від неперехідних дієслів у формі ДВ, що позначають перехід в інший стан, та мають активне значення, де іменник виступає суб'єктом дії (наприклад, *запалі цоки, застигле морозиво, реннута губа*) [4, с. 394–395; 24, с. 153]:

(1) “<> *Delamarche, schon durch Karl gereizt, <>*” [16, с. 238] – “<> *Делямари, подратований уже Карлом, <>*” [2, с. 196];

(2) “*Zugleich war ich traurig über sie, traurig über ihr verspätetes und verfehltes Leben <>*” [23, с. 178] – “Водночас я засмутився, засмутився її **запізнілим і змарнованим** життям <>” [7, с. 171];

(3) “<> *міся страт колорадських жуків <>*” [1, с. 44] – “<> *Hinrichtungsstätten für in die Falle geratene Kartoffelkäfer <>*” [12, с. 49].

У проаналізованих творах виявлені також складені дієприкметники, що можна пояснити процесом лексикалізації, завдяки якому частина партиципів II та дієприкметників у двох мовах розглядаються більше як прикметники, ніж дієслівні форми [5, с. 292; 14, с. 566]:

(4) “*Ich bekam einen kurzen computergeschriebenen Brief <>*” [23, с. 207] – “Я отримав коротенького, **написаного на комп'ютері** листа <>” [7, с. 197];

(5) “<> *hanivzruynovaniy internat <>*” [1, с. 7] – “<> *das halbzerstörte Mädchenzimmer <>*” [12, с. 13].

Загалом статальна результативність партиципів II та дієприкметників минулого часу у формі ДВ у порівнюваних мовах вказує на те, що дія, позначена дієприкметником чи партиципом II у функції означення, була успішно виконана перед дією, описаною в реченні. Таким чином, ці форми вказують на таксисне значення передування дії, яку вони позначають [17, с. 280; 14, с. 565].

2. Партицип II та дієприкметник минулого часу у формі ДВ можуть виступати також складовими частинами різних конструкцій, зберігаючи результативне значення. У німецькій мові виявлена більша кількість дієслів, у поєднанні з якими партицип II може виражати семантику статальної результативності. Тут мова йде переважно про неграничні дієслова класів дій або станів згідно з класифікацією З. Вендлера [26, с. 120], що позначають: а) почуття або сприйняття (наприклад, *abgeschnitten aussehen; sich ausgeschlossen fühlen; frisch gewaschen riechen*); б) фізичний або психічний стан (наприклад, *verbunden bleiben; von etw. umgeben liegen; gehäuft lagern, verurteilt gehören*); в) рух (наприклад, *gebückt eilen; geduckt schleichen*). Такі дієслова наголошують на тривалості певного стану, результату, що їх позначають партиципи II. В українській мові значення статальної результативності може реалізуватися дієприкметниками минулого часу у формі ДВ головню в орудному відмінку з дієсловами у формі ДВ або НДВ, що позначають: а) почуття або сприйняття (наприклад, *почуватись ошуканим; видатися роздратованим; виглядати здивованим*); б) фізичний або психічний стан (наприклад, *лежали задоволені; залишатися наляканим*). Зазначені дієслова підкреслюють наявність результату в референційний момент часу [пор. 10, с. 103]. З дієсловами з груп (а) і (б) дієприкметники минулого часу у формі ДВ в українській мові та партиципи II в німецькій мові мають зазвичай пасивне значення (зокрема *gehören* + партицип II називають також *gehören*-пасивом з модальним значенням необхідності [14, с. 427; 25, с. 189]). Натомість із дієсловами руху поєднуються партиципи II з активним значенням:

(6) “*Aber ich fühlte mich ausgeschlossen, ausgestoßen aus der normalen Welt <>*” [23, с. 46] – “Але я почувався **відкинутим, вигнаним** із нормального світу <>” [7, с. 46];

(7) “<> *der Boden zwischen den verbliebenen Baracken, auf dem ursprünglich weitere Baracken dicht an dicht gedrängt standen <>*” [23, с. 148] – “<> *табір, де раніше бараки тісно тупились один до одного <>*” [7, с. 141];

(8) “*Noch während die Frau sie hinausdrängte und sie **gebückt** <> zur Tür eilten <>*” [16, с. 326] – “Ще заки жінка випроводила їх, а вони, **скулившись** <>, поквапилися до дверей <>” [2, с. 247].

Результативну семантику партиципи II можуть також реалізувати в німецькій мові з граничними дієсловами *kommen* та *bekommen/ erhalten/ kriegen*. З дієсловом *kommen* партиципи II характеризують спосіб прибуття і відносяться до одного суб’єкта, а з дієсловами *bekommen/ erhalten/ kriegen* йдеться про *bekommen*-пасив або ж “реципієнтний пасив” [14, с. 550]. На відміну від попередніх конструкцій, партиципи II виражають у поєднанні з *kommen* та *bekommen* таксисне значення одночасності дії: *überreicht bekommen, hereingerannt kommen* [пор. 21, с. 356–376]. Отже, результативна семантика у таких конструкціях може виражатися тільки з партиципами II, утвореними від граничних дієслів, як, наприклад, *überreichen* та *hereinrennen* у (9) та (10) прикладах:

(9) “*Ich war Abiturient und **bekam** bei der Abiturfeier vom Rektor einen Preis **überreicht***” [23, с. 194] – “Я тоді закінчував гімназію, і на випуску директор **нагородив** мене премією” [7, с. 187];

(10) “***Biß** захеканий, зарум’янілий Xinni*” [1, с. 159] – “*Abgehetzt und mit rotem Kopf kam Hippie **hereingerannt***” [12, с. 163].

3. Результативну семантику можуть також виражати партиципи II у функції партиципiальних фраз у німецькій мові та дієприслівники минулого часу, утворені від дієслів у формі ДВ за допомогою суфіксів *-uu/-vuu*, в українській мові [пор. 24, с. 153]. Партиципiальні фрази та дієприслівники минулого часу у формі ДВ відповідають підрядним реченням та вказують переважно на таксисне значення передування дії, яку вони позначають, відносно дії в головному реченні [4, с. 398; 5, с. 294; 13, с. 337, 370; 14, с. 854–855]. При цьому вони виступають в реченні як обставини часу, причини, умови тощо. У німецькій мові на таксисне значення передування дії, позначеної партиципiальною фразою, за сприяння контексту вказують партиципи II, утворені від граничних дієслів (наприклад, *angekommen, aufgekrempt*). В українській мові завдяки взаємодії семантики доконаності дії дієслівних основ та таксисного значення передування дії дієприслівники минулого часу у формі ДВ сприяють наголошенню на успішній завершеності позначуваної дії ще до початку дії в головному реченні (наприклад, *розбудити – розбудивши, скулитися – скулившись, повалити – поваливши*). Зокрема, партиципи II *angekommen* та *gefangen*, а також дієприслівник минулого часу *прибувши* в складі партиципiальних фраз та дієприслівникового звороту відповідно у (11) та (12) прикладах виступають у функції обставин часу і вказують на те, що дії, які вони позначають, успішно виконані ще перед дією головного речення. Таксисне значення передування дії у (11) прикладі підкреслюють обставини часу *kaum* та *tільки-но*, у (12) реченні цю функцію виконує ширший контекст:

(11) “*< > ist der Anfang, von dem er ausgegangen ist und von dem er, kaum **angekommen**, erneut ausgehen muss*” [23, с. 173] – “*< > той вихідний пункт, звідки воно вийшло і звідки, тільки-но **прибувши** туди, воно знову має вирушити*” [7, с. 166];

(12) “*< > і **залізь** туди будь-хто, навряд чи зумів би він виплутатись < >*” [1, с. 41] – “*< > und einmal darin **gefangen**, kann man sich < > nicht ohne Hilfe befreien*” [12, с. 47].

Партиципiальнi фрази та дiєприслiвники минулого часу у формi ДВ можуть також виражати таксисне значення одночасностi дiї за сприяння ширшого контексту або нашого загального розумiння свiту, зберiгаючи при цьому семантику результативностi дiї. Зокрема у прикладi (13) дiєприслiвник у формi ДВ *спершишь* та партицип II *gelehnt* позначають дiю, що відбулася одночасно з граничною дiєю в головному реченнi *sich setzen/ sich hinsetzen*. При цьому результат цiєї дiї *бути спертим/ gelehnt sein* триває, швидше за все, i пiсля завершення дiї в головному реченнi. У реченнi (14) дiя, позначена дiєприслiвником у формi ДВ *забивишь* та партиципом II вiд граничного дiєслова *vergraben*, відбулася на початку стану, позначеного неграничними дiєсловами *лежати/ liegen* в головному реченнi. При цьому результуючий стан тривав впродовж всього перiоду тривання дiї в головному реченнi:

(13) “< > *сiли, спершишь спинами об стовбур.*” [1, с. 41] – “< > *setzten sich die Pazany < > hin, den Rücken an dem Stamm gelehnt*” [12, с. 47];

(14) “Дзвiнка лежала тут же, поруч, *забивишь* лицем десь мiж шию та ключицю < >” [1, с. 83] – “*Dswinka lag neben mir, das Gesicht irgendwo zwischen meinem Hals und Schlüsselbein vergraben < >*” [12, с. 87].

4. Пiд час аналізу творiв художньої лiтератури виявленi також партиципiальнi фрази в нiмецькiй мовi з результативною семантикою, що виступають елiптичними формами до *werden*-пасиву та пасиву стану (*Wohl gesprochen!* ← *Es wurde wohl gesprochen!*; *Alles einkalkuliert!* ← *Alles wurde/ ist einkalkuliert!*). Вiдсутнiсть допомiжних дiєслiв у таких реченнях фокусує увагу на наявностi результату, успiшному завершенню дiї, яку позначають партиципи II:

(15) “*Wohl gesprochen*”, *sagte Senator < >*” [16, с. 39] – “*Прекрасно сказано!* – *мовив сенатор < >*” [2, с. 31];

(16) “*Всьо прораховано!*” [1, с. 19] – “*Alles einkalkuliert!*” [12, с. 26].

Кiлькiснi данi показують, що в проаналiзованих творах дiєприкметники минулого часу у формi ДВ використовуються як означення в українськiй мовi частiше (345 прикладiв зi 665 сторiнок), нiж партиципи II в такiй же функцiї в нiмецькiй мовi (302 приклади зi 744 сторiнок). При цьому як означення переважно виступають дiєприкметники та партиципи II, утворенi вiд перехiдних дiєслiв (наприклад, *ein polierter Silbergroschen/ начищений сiбний гриш*). Натомiсть у нiмецькiй мовi виявлено бiльше прикладiв iз рiзними конструкцiями, складовими частинами яких виступають партиципи II з результативною семантикою, нiж прикладiв з рiзними конструкцiями в українськiй мовi, у склад яких входять дiєприкметники минулого часу у формi ДВ (наприклад, *betäubt bleiben, sich angegriffen fühlen; почуватися ошуканим, виглядати здивованим*). Якщо в творах українською мовою виявлено значну кiлькiсть прикладiв, де дiєприслiвники минулого часу у формi ДВ виражають результативну семантику, виступаючи в ролi рiзних обставин у реченнi (приклад (61)), то в проаналiзованих художнiх творах нiмецькою мовою партиципи II виконують таку функцiю доволi нечасто (17 прикладiв). Незначна кiлькiсть прикладiв виявлена також iз партиципами II, якi виступають у реченнях як елiптичнi форми (наприклад, *Wohl gesprochen*).

Висновки. Отже, завдяки виявленню значної кiлькостi прикладiв, де результативну семантику у функцiї означення чи обставини виражають партиципи II в нiмецькiй

мові та дієприкметники/дієприслівники минулого часу у формі ДВ в українській мові, відносимо їх до важливих засобів вираження результативності дії, що перебувають у приядерних зонах функціонально-семантичних мікрополів результативності дії у двох порівнюваних мовах. Інтерес для подальшого дослідження становить порівняння використання других партиципів та дієприкметників/дієприслівників минулого часу у формі ДВ для вираження результативної семантики у різностилістичних текстах у німецькій та українській мовах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Дереш Л. Поклоніння ящірці: Як нищити ангелів. Харків : Фоліо, 2009. 189 с.
2. Кафка Ф. Зниклий безвісти [Америка]. Київ : Критика, 2009. 279 с.
3. Кочерган М. П. Теорія функціонально-семантичного поля і її застосування в зівставному мовознавстві. *Мовознавство*. 2007. № 4–5. С. 13–19.
4. Сучасна українська літературна мова / за ред. А. П. Грищенка. 3-тє вид., доп. Київ : “Вища школа”, 2002. 440 с.
5. Сучасна українська мова : підручник / за ред. М. Я. Плющ. 4-тє вид., стер. Київ : Вища школа, 2003. 430 с.
6. Цимбаліста Л. Поєднання дієслова *бути* з пасивним дієприкметником у функції предиката в українській та німецькій мовах. *Рідне слово в етнокультурному вимірі: зб. наук. праць*. Дрогобич : Посвіт. 2017. С. 258–267.
7. Шлінк Б. Читець. Київ : Основи, 2005. 197 с.
8. Abraham W. Perfektpartizip: seine angebliche Passivbedeutung im Deutschen. *GAGL: Groninger Arbeiten zur germanistischer Linguistik*. Vol. 42. Groningen : University of Groningen, 1998. S. 154–168.
9. Chang L. Resultative Prädikate, Verbpartikeln und eine Konstruktionsgrammatische Überlegung. *Deutsche Sprache*. 2008. H. 2. Berlin : Erich Schmed Verlag. S. 127–145.
10. Czarnecki T. Aktualität im Polnischen und Deutschen: Bedeutungen und Formen in einer konfrontativen Übersicht. Gdańsk : Wydawnictwo uniwersytetu Gdańskiego, 1998. 210 S.
11. Dahl Ö. Tense and aspect systems. Oxford/ New York : B. Blackwell, 1985. 213 p.
12. Deresch L. Die Anbetung der Eidechse oder Wie man Engel vernichtet. Berlin : Suhrkamp, 2006. 201 S.
13. Deutsch-polnische kontrastive Grammatik/ von U. Engel [et al.] unter beratender Mitwirkung von J. Czochralski, K. Pisarkowa, A. de Vincenz. In 2 Bde. Heidelberg : Groos Verlag, 1999. 1349 S.
14. Duden. Die Grammatik. 8., völlig neu bearb. und erw. Aufl. Mannheim; Leipzig; Wien; Zürich : Dudenverl., 2009. 1343 S.
15. Grammatik der deutschen Sprache / G. Zifonun, L. Hoffmann, B. Strecker, J. Ballweg, U. Brausse. Berlin; New York : de Gruyter. In 3 Bd. 1997. 2569 S.
16. Kafka F. Америка. Харків : Ранок-НТ, 2002. 336 с.
17. Lübke A., Rapp I. Aspekt, Temporalität und Argumentstruktur bei attributiven Partizipien des Deutschen. *Zeitschrift für Sprachwissenschaft*. 30/2. Berlin/ New York : de Gruyter, 2011. S. 259–299.
18. Müller St. Resultativkonstruktionen, Partikelverben und syntaktische vs. lexikonbasierte Konstruktionen. URL: <https://hpsg.hu-berlin.de/~stefan/PS/cxg.pdf>
19. Nicolay N. Aktionsarten im Deutschen: Prozessualität und Stativität. Tübingen : Niemeyer Verlag, 2007. 247 S.

20. Rosengren I. Die sekundäre Prädikation in Theorie und Praxis. *Deutsch als Fremdsprache*/ hrsg. von H. Popp. München : Iudicium, 1995. S. 91–115.
21. Rothstein B. Zur temporalen Interpretation von Fügungen des Typs *sie kamen gelaufen*. *Zeitschrift für germanistische Linguistik*. 39 (3). Berlin; New York : de Gruyter, 2011. S. 356–376.
22. Rothstein S. Secondary predication and aspectual structure. *ZAS Papers in Linguistics: Papers from the Oslo Conference on Adjuncts*/ ed. by E. Lang, C. Fabricius-Hansen, C. Maienborn. 17. Berlin : ZAS. 2000. P. 241–264.
23. Schlink B. Der Vorleser. Zürich : Diogenes, 1997. 207 S.
24. Struk T. Das Perfektpartizip im Deutschen und Ukrainischen. „Викладання та вивчення німецької мови в міжкультурному просторі“: Матеріали XVII Міжнародної науково-практичної конференції Асоціації українських германістів (22–23 жовтня 2010 р.). Львів : ВЦ ЛНУ ім. Івана Франка, 2010. С. 152–154.
25. Szatmári P. *Das gehört nicht vom Tisch gewischt...* Überlegungen zu einem modalen Passiv und dessen Einordnung ins Passiv-Feld. *Jezikoslovlje*. / Red. L. Kolenić. 31-2. Osijek, 2002. S. 171–192.
26. Vendler Z. *Linguistics in philosophy*. Ithaka, N.Y. : Cornell University Press, 1967. 203 p.

REFERENCES

1. Deresh L. Pokloninnia yashchirtsi: Yak nyschchyty anheliv [How to destroy angels]. Kharkiv : Folio, 2009. 189 s.
2. Kafka F. Znyklyi bezvisty [Ameryka] [The missing person [America]]. Kyiv : Krytyka, 2009. 279 s.
3. Kocherhan M. P. Teoriia funktsionalno-semantychnoho polia i yii zastosuvannia v zistavnomu movoznavstvi [The theory of functional-semantic field and its application in comparative linguistics]. *Movoznavstvo*. 2007. № 4–5. S. 13–19.
4. Suchasna ukrainska literaturna mova [Modern Ukrainian literary language] / za red. A. P. Hryshchenka. 3-tie vyd., dop. Kyiv : “Vyshcha shkola”, 2002. 440 s.
5. Suchasna ukrainska mova: Pidruchnyk [Modern Ukrainian language: Textbook] / za red. M.Ia. Pliushch. 4-te vyd., ster. Kyiv : Vyshcha shkola, 2003. 430 s.
6. Tsymbalista L. Poiednannia diieslova buty z pasyvnyim diieprykmetnykom u funktsii predykata v ukrainskii ta nimetskii movakh [Combining the verb *to be* with a passive participle in the function of a predicate in Ukrainian and German]. *Ridne slovo v etnokulturnomu vymiri: zb. nauk. prats*. Drohobych : Posvit. 2017. S. 258–267.
7. Shlink B. Chytets [The reader]. Kyiv : Osnovy, 2005. 197 s.
8. Abraham W. Perfektpartizip: seine angebliche Passivbedeutung im Deutschen. *GAGL: Groninger Arbeiten zur germanistischen Linguistik*. Vol. 42. Groningen : University of Groningen, 1998. S. 154–168.
9. Chang L. Resultative Prädikate, Verbpartikeln und eine Konstruktionsgrammatische Überlegung. *Deutsche Sprache*. 2008. H. 2. Berlin : Erich Schmied Verlag. S. 127–145.
10. Czarnecki T. Aspektualität im Polnischen und Deutschen: Bedeutungen und Formen in einer konfrontativen Übersicht. Gdańsk : Wydawnictwo uniwersytetu Gdańskiego, 1998. 210 S.
11. Dahl Ö. Tense and aspect systems. Oxford/ New York : B. Blackwell, 1985. 213 p.
12. Deresch L. Die Anbetung der Eidechse oder Wie man Engel vernichtet. Berlin : Suhrkamp, 2006. 201 S.

13. Deutsch-polnische kontrastive Grammatik/ von U. Engel [et al.] unter beratender Mitwirkung von J. Czochralski, K. Pisarkowa, A. de Vincenz. In 2 Bde. Heidelberg : Groos Verlag, 1999. 1349 S.
14. Duden. Die Grammatik. 8., völlig neu bearb. und erw. Aufl. Mannheim; Leipzig; Wien; Zürich : Dudenverl., 2009. 1343 S.
15. Grammatik der deutschen Sprache / G. Zifonun, L. Hoffmann, B. Strecker, J. Ballweg, U. Brausse. Berlin; New York : de Gruyter. In 3 Bd. 1997. 2569 S.
16. Kafka F. Amerika. Kharkiv : Ranok-NT, 2002. 336 s.
17. Lübke A., Rapp I. Aspekt, Temporalität und Argumentstruktur bei attributiven Partizipien des Deutschen. *Zeitschrift für Sprachwissenschaft*. 30/2. Berlin/ New York : de Gruyter, 2011. S. 259–299.
18. Müller St. Resultativkonstruktionen, Partikelverben und syntaktische vs. lexikonbasierte Konstruktionen. URL: <https://hpsg.hu-berlin.de/~stefan/PS/cxg.pdf>
19. Nicolay N. Aktionsarten im Deutschen: Prozessualität und Stativität. Tübingen : Niemeyer Verlag, 2007. 247 S.
20. Rosengren I. Die sekundäre Prädikation in Theorie und Praxis. *Deutsch als Fremdsprache*/ hrsg. von H. Popp. München: Iudicium, 1995. S. 91–115.
21. Rothstein B. Zur temporalen Interpretation von Fügungen des Typs *sie kamen gelaufen*. *Zeitschrift für germanistische Linguistik*. 39 (3). Berlin; New York : de Gruyter, 2011. S. 356–376.
22. Rothstein S. Secondary predication and aspectual structure. *ZAS Papers in Linguistics: Papers from the Oslo Conference on Adjuncts*/ ed. by E. Lang, C. Fabricius-Hansen, C. Maienborn. 17. Berlin : ZAS. 2000. P. 241–264.
23. Schlink B. Der Vorleser. Zürich : Diogenes, 1997. 207 S.
24. Struk T. Das Perfektpartizip im Deutschen und Ukrainischen. “*Teaching and Learning German in the Intercultural Space*“: *Proceedings of the XVII International Conference of the Association of Ukrainian Germanists (22–23 October 2010)*. Lviv : LNU im. I. Franka 2010. S. 152–154.
25. Szatmári P. *Das gehört nicht vom Tisch gewischt...* Überlegungen zu einem modalen Passiv und dessen Einordnung ins Passiv-Feld. *Jezikoslovlje*. / Red. L. Kolenić. 31-2. Osijek, 2002. S. 171–192.
26. Vendler Z. *Linguistics in philosophy*. Ithaka, N.Y. : Cornell University Press, 1967. 203 p.

Стаття надійшла до редколегії 02.07.2024

Прийнята до друку 11.07.2024

PARTIZIP II, PAST PARTICIPLE AND RESULTATIVITY

Oksana Smerechynska

*Ivan Franko National University of Lviv,
1, Universytetska Str., Lviv, Ukraine, 79000
oksana.smerechynska@lnu.edu.ua*

The article deals with Partizip II and the perfective past participle as carriers of resultative semantics in German and Ukrainian, respectively. Resultativity is closely related to the concepts of the telicity (boundedness) and perfectivity of an action. Resultativity of an action means the coming or achieving of a result due to an action or a process that has been conducted earlier. When speaking about resultativity, the linguists distinguish between the processual and the stative resultativity. The processual resultativity is related to the action that leads to the result, while the stative resultativity refers only to the resulting state. Partizip II and the past participle in the perfective form denote in the compared languages the resulting state, implying the action that preceded it. Thus, the studied forms with Partizip II in German and the perfective past participle in Ukrainian express stative resultativity. Based on the analysis of examples from works of fiction and their translations in both languages it has been established that these forms can express the resultativity of an action both independently in the function of an attribute and as constituent parts of various constructions. Due to the contrastive method of the study, it was found that perfective past participles are used as attributes in Ukrainian more often than Partizip II in the same function in German. On the contrary, more examples with different constructions, the constituent parts of which are Partizipien II with resultative semantics, were found in German than examples with different constructions with the perfective past participles with resultative semantics in Ukrainian. Based on the results of this research, we refer to the Partizip II and the perfective past participle as important means of expressing the resultativity of an action, which are located in the near-core zones of the functional-semantic microfields of the resultativity of an action in the two compared languages.

Key words: resultative semantics, Partizip II, past participle, perfective aspect.